

INLEIDING

Wanneer ik het rijtje afloop van de voorstellingen van onze gezelschappen, dan zie ik dat voor het seizoen 1986-87 o.m. op het repertoire staan: een *Oedipus in Colonus* bij Arca, *De Bacchanten* van Akt-Vertikaal, *Oedipus/Materiaal* door De Blauwe Maandag, de *Troiades* in Studio Herman Teirlinck. Het Amerikaanse National Theatre is in de Munt en in de Singel te gast met Sophocles' *Aiix*. Het nieuw gestichte gezelschap Toneelgroep Amsterdam kondigt opvoeringen aan van *Iphigeneia in Aulis* en heeft plannen met *Electra*, *Antigone*, *Andromache*, *Ion* en *Medea*. De gedachte aan de Grieken is in ons modern theater niet weg te schrapen en ook de jongste regisseurs blijken door de mythologische wereld van goden, koningen, legendarische helden en heldinnen nog steeds geobsedeerd, alhoewel die teksten meer dan 2000 jaar geleden geschreven zijn. Maar de kracht van die teksten ligt nu eenmaal in het feit dat ze, zoals de niet zo lang geleden overleden leider van het Atheense Kunstteater Karolos Koun het overduidelijk aantoonde, geen stof voor musea of bibliotheken zijn maar wel de tastbare concretisering van wat in ieder van ons leeft.

Men kan zich daarbij afvragen wat jonge theatermakers ertoe brengt teksten van die leeftijd te herinterpreteren, in hoeverre de ideeën en de poëzie van die oude dichters nog de sensibele van de hedendaagse toeschouwer kunnen aanspreken, een gevoeligheid die uiteindelijk in tijd en ruimte soms zeer ver van ons staat. Het kan niet anders dan dat er in de mythen die de Griekse tragici als stof gebruikten, fundamentele ervaringen samengevat zijn die nog steeds optreden. Oergegevens over het menszijn.

Over die oergegevens gaat dit colloquium: voor de theaterwetenschappers en de filosofen over de zoektocht naar het eeuwig menselijke in het theater en de filosofie. Voor hedendaagse regisseurs in hoeverre zij door de Griekse tragedie gebiologeerd worden of er gewoon door uitgedaagd. Elke regisseur brengt de tragedies anders, heeft andere intuïties omtrent wat hem aanspreekt en omtrent de vormen waarmee hij wenst te werken. Daarom hebben wij regisseurs van drie verschillende generaties uitgenodigd: een vijftiger (Alfons Goris), een veertiger (Jean-Pierre de Decker) en een bijna dertigjarige theatermaker (Ivo van Hove).

Op die manier poogden wij niet alleen de link te maken tussen de verschillende generaties, maar ook tussen de theorie en de praktijk.

Als eerste spreker kwam prof. dr. R. Erenstein aan het woord. Zijn onderwerp *De Griekse tragedie vroeger en nu* bouwt op een klassiek verwachtingspatroon en

laat alle mogelijke oplossingen open, zoals dat in het theater past. Nadien had prof. dr. Karel Boullart het over *De deductie van het tragische. Een toepassing op Oedipus Rex* (Sophocles) en *King Lear* (Shakespeare).

In de namiddag poogde Jean-Pierre de Decker zijn ervaringen met de klassieke Griekse tragedie te toetsen aan zijn ervaringen met andere zogeheten klassiekers. Alfons Goris zou het in de eerste plaats hebben over vertaal- en bewerkingsproblemen met het oog op de opvoering van de Grieken. Ivo van Hove praatte essentieel over zijn ervaring met *De Bacchanten*.

Opdat de reeks van uiteenzettingen wat levendig zou worden ingekleed, waren er diaprojecties, film- en video-opnamen, als levendige getuigenissen bij een in wezen levendige materie.

Hugo Claus, die om zijn medewerking verzocht was, liet zich verontschuldigen omdat hij in die periode in het buitenland verbleef.

Jaak VAN SCHOOR